

RETOS, BET REIKŠMINGOS ČILI PIPRŲ SUKELTOS ALERGINĖS REAKCIJOS

Darbo autorė. Ona BABARSKAITĖ, III kursas.

Darbo vadovas. Prof. dr. Violeta KVEDARIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Krūtinės ligų, imunologijos ir alergologijos klinika, VU MF Biomedicinos mokslų institutas, Patologijos, teismo medicinos katedra.

Darbo tikslas. Išanalizuoti esamą mokslinę literatūrą apie alergines reakcijas čili pipirams.

Darbo metodika. Mokslinių literatūros šaltinių paieška pagal reikšmingus žodžius vykdyta „PubMed“, „ClinicalKey“ duomenų bazėse ir specializuotoje paieškos sistemoje „Google Scholar“. Atliekant paiešką naudoti raktiniai žodžiai: allergy, chili peppers, capsicinum jų deriniai ir lietuviški atitikmenys. Literatūros analizei atrinkti 11 straipsnių, publikuotų anglų kalba paskutinių 20 metų laikotarpyje

Rezultatai. Čili pipirai yra Solanaceae šeimos, Capsicum genties augalo vaisiai. Pagrindinė aktyvioji čili pipirų medžiaga yra kapsicinas (8–metil-N-vanilin-6-nonenamidas), priklausantis cheminių medžiagų grupei – kapsinoidams. Šiuo metu yra keturi patvirtinti baltymai, kurie asocijuoti su alerginėmis reakcijomis čili pipirams. Cap a 1 (osmotinas), Cap a 2 (profilinas), į taumatiną panašus baltymas ir Cap a 7 (gibereliną reguliuojantis baltymas). Į taumatiną panašus baltymas dalyvauja augalo apsaugoje prieš patogenus. Profilinas yra reikalingas augalų ląstelių brandai, o giberelinas yra augalo hormonas, reguliuojantis augimą ir brendimą.

Alerginės reakcijos čili pipirams yra itin retos. Šio maisto produkto, kaip potencialaus alergeno, reikšmę svarbu suprasti siekiant išvengti anafilaksijos reakcijų, pagerinti diagnostiką ir informuoti pacientus apie potencialias kryžmines reakcijas tarp alergenų. Alergija čili pipirams aprašyta įvairaus amžiaus pacientams: anksčiausiai – 17 mėn. amžiaus berniuko, vėliausia – 30 m. amžiaus moters. Simptomai varijuoja nuo konjunktyvito, veido patinimo iki anafilaksinio šoko. Kalbant apie tyrimo metodus, provokacinis mėginys per os išlieka auksiniu standartu. Šios alergijos diagnostika gali būti sudėtinga, kadangi kapsicinas dažnai sukelia fiziologines reakcijas, kaip žarnyno veiklos sutrikimus, karščio pojūtį burnos ertmėje ir odos bėrimus. Dėl šios priežasties, odos-dūrio mėginys gali būti nepakankami informatyvus. Tam, kad diferencijuotume alerginę reakciją nuo maisto netoleravimo ar toksinio maisto poveikio, yra tikslinga atlikti specifinių IgE maistui kraujyje tyrimus. Svarbu nepamiršti, kad pipirai dažnai naudojami padažuose, marinatuose bei kasdienėje maisto gamyboje, todėl šios alergijos diagnostika gali būti sudėtinga.

Taip pat labai svarbu žinoti, kad čili pipirai gali sukelti kliniškai reikšmingas kryžmines reakcijas. Buvo nustatyta, kad profilinas (Cap a 2), esantis čili pipiruose, kryžmiškai

reaguoja su latekso profilinu (Hev b 8). Kiti baltymai sukiantys kryžmines reakcijas tarp čili pipirų ir latekso: β -1,3-gliukanazė ir l-askorbato peroksidazė. Profilinas (Cap a 2) taip pat atsakingas už kryžmines reakcijas tarp žiedadulkių ir čili pipirų. Toks atvejis yra aprašytas literatūroje, kai 16 metų pacientė, alergiška japoniško kedro žiedadulkėms, patyrė anafilaksinę reakciją suvalgius čili pipirų. Gydytojams svarbu tinkamai informuoti pacientus apie galimas kryžmines reakcijas ir jų sukiamus pavojus.

Išvados. Alergijos čili pipirams yra retos, tačiau kliniškai reikšmingos. Šio maisto produkto, kaip potencialaus alergeno, reikšmę svarbu suprasti siekiant išvengti anafilaksijos reakcijų, pagerinti diagnostiką ir informuoti pacientus apie potencialias kryžmines reakcijas tarp alergenų. Auksinis standartas diagnozuojant alergiją yra provokacinis mėginys per os, o diferencinei diagnostikai tikslinga atmesti kitas ligas, atliekant specifinių IgE maistui kraujo tyrimus. Čili pipirai taip pat gali sukelti kryžmines reakcijas su lateksu bei žiedadulkėmis. Norint geriau suprasti šio maisto produkto sukiamas alergines reakcijas, tikslinga atlikti daugiau mokslinių tyrimų, dėmesį telkiant į klinikiškus simptomus, diagnostikos galimybes, kryžmines reakcijas bei dažnį populiacijose.

Raktažodžiai. Alergija; alergija maistui; čili pipirai; kapsicinas; kryžminės reakcijos.